

1710087		Q-KOORTS: MONITORING OP MELKGEITEN- EN MELKSCHAPENBEDRIJVEN	
Doel Dit document beschrijft de monitoring die het FAVV organiseert op melkgeitenbedrijven en melkschappenbedrijven in het kader van de problematiek omtrent Q-koorts.		Versie datum: 16.11.2021 versienummer: 1 verwijzing: 1710087 v1	
Bijlagen aan dit document 1. Enquêteformulier voor de monitoring Q-koorts 2. Bestand voor de rapportering van de monsteringen		Referentiemateriaal MB van 11 mei 2011 houdende maatregelen ter bestrijding van <i>Coxiella burnetii</i> bij schapen en geiten	Bestemd voor allen

Context

Coxiella burnetii is een agens, dat gezondheidsproblemen veroorzaakt bij mens en dier. Herkauwers zijn de belangrijkste gastheren. Het FAVV organiseert sinds einde 2009 een monitoring op alle melkgeiten- en melkschappenbedrijven om de prevalentie en de verspreiding van de kiem bij deze productiedieren te kennen. Aanleiding daartoe was de epidemie van Q-koorts in Nederland in 2007, die een ernstige impact had op de volksgezondheid en waarbij in het bijzonder melkgeitenbedrijven een cruciale rol speelden bij de verspreiding van de kiem.

Elk beslag met melkgeiten of melkschappen wordt daarom 5 keer per jaar onderzocht op de aanwezigheid van *Coxiella burnetii* in een monster van tankmelk.

Als de PCR van de rauwe melk of van rauwmelkse producten van het beslag niet-conform is, dan wordt het bestempeld als besmet met Q-koorts. Het Agentschap legt dan aan het beslag de maatregelen op die voorzien zijn in het MB van mei 2011.

Algemene organisatie

Planning

De dienst crisispreventie en incidentenbeheer van het FAVV (CPIB) coördineert de monitoring. De CPIB houdt daartoe een overzichtslijst met alle te bemonsteren bedrijven bij. Het praktische beheer van deze lijst loopt in samenwerking met de LCE:

- Een LCE, die weet heeft van een nieuw melkgeitenbedrijf of melkschappenbedrijf, gaat ter plaatse en vult het enquêteformulier in bijlage 1 in. Ze maakt de verzamelde gegevens over aan ccc@favv.be. De CPIB voegt vervolgens het nieuwe bedrijf toe aan de lijst.
- Indien de LCE weet heeft dat een operator gestopt is, brengt ze de CPIB hiervan op de hoogte via het adres ccc@favv.be. De CPIB schrapt vervolgens het bedrijf van de lijst.
- Indien de melkcontrole-organismen MCC (Melkcontrolecentrum Vlaanderen) en CDL (Comité du Lait) een bedrijf bemonsteren dat aanvankelijk door de LCE werd bemonsterd, brengt de CPIB de LCE hiervan op de hoogte zodat zij dit bedrijf kunnen schrappen van hun lijst met te bemonsteren bedrijven.

De 5 monsternemingsperiodes worden georganiseerd volgens een vast schema, nl. bij benadering in de weken 10 (tweede week van maart), 22 (eerste week van juni), 30 (laatste week van juli), 39 (laatste week van september) en 48 (eerste week van december). De CPIB legt elk jaar de precieze data vast en informeert de monsternemers tijdig van het lanceren van elke monsternemingsperiode.

Bemonstering

De monsternemingen worden uitgevoerd door de LCE en de beide melkcontrole-organismen, MCC en CDL. De CPIB draagt er zorg voor dat elk bedrijf is toegewezen aan een monsternemer en dat elke monsternemer beschikt over een actuele lijst van de door hem te bemonsteren bedrijven. MCC en CDL voeren hun monsternemingen uit in het kader van hun reguliere controlewerkzaamheden op de betrokken bedrijven.

Elk monster omvat 10 ml tankmelk. Er zijn geen bijzondere voorzorgen te hanteren bij de monsterneming, noch dienen er bewaarmiddelen of andere additieven toegevoegd te worden. Wel moeten de monsters zo snel mogelijk worden diepgevroren en in die toestand worden bewaard tot de verzending naar het laboratorium.

Monsterparameters

MCC en CDL identificeren hun monsters op zo'n wijze dat er een duidelijke en onlosmakelijke link bestaat met het betrokken bedrijf.

De LCE identificeren hun monsters met een uniek monsternummer xxxx/yy/Qzz met:

- xxxx: legitimatienummer van de monsternemer
- yy: jaartal
- zz: volgnummer van het staal per monsternemer

De LCE nemen de informatie betreffende het bedrijf en het monster op in een excelbestand (zie verder). De monsters worden niet ingegeven in Foodnet.

De monsters en de corresponderende monsternemingsdocumenten worden per bedrijf afzonderlijk verpakt.

Dispatch van de monsters

Alle monsters worden in bevroren toestand overgebracht naar Sciensano, waar alle analyses gebeuren. Daarbij gelden de volgende afspraken:

- De monsters, genomen door MCC en CDL, worden verzameld bij MCC. MCC maakt deze in een keer, samen met het afgedrukte excelbestand van de monsternemingen, over aan de dispatching Melle van het FAVV.
- De monsters, genomen door de LCE, worden verzameld door elke LCE. Van zodra alle monsters genomen zijn, maken elke LCE deze in een keer, samen met het afgedrukte excelbestand van de monsternemingen, over aan de dispatching Melle / Gembloux van het FAVV. Op de buitenkant van de isomodoos wordt in duidelijke letters "Q-koorts - LCE xxx - aantal monsters" vermeld.

De monsters moeten door de dispatching te Melle of te Gembloux niet worden ingescand, noch worden ingegeven in het LIMS. De dispatching controleert of het aantal verzonden monsters door de LCE, MCC of CDL overeenstemt met het aantal monsters vermeld op het bijgevoegde excelbestand. Indien deze aantallen niet overeenstemmen, controleert ze welk monster ontbreekt en brengt ze de CPIB hiervan op de hoogte via het adres ccc@favv.be.

Laboratoriumanalyses

Sciensano analyseert elk melkmonster individueel met de PCR en de ELISA.

Rapportering

MCC, CDL en de LCE rapporteren hun monsternemingen onder vorm van het excelbestand in [bijlage 2](#) aan het adres ccc@favv.be.

De CPIB verzamelt alle bekomen gegevens in één overzichtsbestand en zendt dit aan het laboratorium van Sciensano via veterinarydispatching@sciensano.be, damien.desqueper@sciensano.be en marcella.mori@sciensano.be.

Sciensano deelt de analyseresultaten mee aan het FAVV onder de vorm van een excelbestand, dat wordt overgemaakt aan ccc@favv.be, pri@favv.be en de betrokken LCE. De frequentie van het meedelen wordt bepaald in overleg met de CPIB.

Sciensano brengt tevens de verantwoordelijke op de hoogte van het analyseresultaat.

Enquête op nieuwe bedrijven

Zoals hoger aangegeven, nemen de LCE op elk nieuw melkgeiten- of melkschapenbedrijf, dat voor het eerst bemonsterd wordt, een enquête af. Het document in [bijlage 1](#) wordt daarbij als leidraad gebruikt.

De LCE overhandigen tevens ter informatie aan de verantwoordelijke het advies 2010/24 van het Wetenschappelijk comité van het Agentschap en de omzendbrief, die het Agentschap op 12 december 2009 aan alle melkgeiten- en melkschapenbedrijven heeft overgemaakt.

Indien de gegevens in BOOD of Sanitrace niet correct of niet volledig zijn, doet de LCE het nodige om de gegevens aan te passen of te vervolledigen.

Timing

Deze procedure is van toepassing vanaf 18.11.2021.

ENQUETEFORMULIER VOOR DE MONITORING Q-KOORTS

agent (naam) datum uur

1. BEDRIJFSGEGEVENS

(te controleren aan de hand van BOOD en Sanitrace)

beslagnr. - telefoon

verantwoordelijke (naam, voornaam)

adres van de verantwoordelijke

beslagadres

eigenaar (naam, voornaam)

adres van de eigenaar

operatornummer . . .

dierenarts (naam, ordnummer)

2. INVENTARIS – BEDRIJFSTYPE

geiten	<i>(aanduiden wat van toepassing is):</i> fokbedrijf – vetmestingsbedrijf – melkgeitenbedrijf – handelaar particulier – kinderboerderij – dierenpark – zoo	aantal totaal	aantal vrouwelijke dieren > 6 m	aantal vrouwelijke dieren in lactatie

schapen	<i>(aanduiden wat van toepassing is):</i> fokbedrijf – vetmestingsbedrijf – melkschapenbedrijf – handelaar particulier – kinderboerderij – dierenpark – zoo	aantal totaal	aantal vrouwelijke dieren > 6 m	aantal vrouwelijke dieren in lactatie

3. GEGEVENS BETREFFENDE DE UITBATING VAN HET BEDRIJF

Op te vragen informatie

Vindt er rechtstreekse verkoop van rauwe melk of rauwe melkproducten plaats op het bedrijf? **ja - neen**

Is deze activiteit geregistreerd in BOOD? **ja - neen**

Gebeurt er verwerking van melk op het bedrijf? **ja - neen**

Heeft de verantwoordelijke een erkenning voor deze verwerking? **ja - neen**

Wat is de bestemming van de melk indien deze niet op het bedrijf zelf verkocht of verwerkt wordt?

.....
.....

Hoeveel dieren worden jaarlijks aangekocht/verkocht en welke herkomst/bestemming hebben deze?

.....
.....

Hoe wordt de mest van de geiten en schapen verwerkt?

.....
.....

4. INFORMATIE BETREFFENDE DE GEZONDHEIDSTOESTAND OP HET BEDRIJF

Op te vragen informatie

Zijn er op het bedrijf recent gezondheidsproblemen geweest, in het bijzonder verwerpingen? **ja - neen**

Wanneer en welke symptomen werden vastgesteld? Door wie? Welke evolutie is er opgemerkt?

.....
.....
.....

Is er een behandeling ingesteld? **ja - neen**

Werden er monsters overgemaakt aan een labo? Zo ja, is er een resultaat gekend voor Q-koorts?

.....
.....
.....

Heeft de operator de omzendbrief van het FAVV omtrent Q-koorts ontvangen? **ja - neen**

Zo ja, werd er rekening gehouden met de voorzorgsmaatregelen die daarin opgesomd worden? **ja - neen**

BESTAND VOOR DE RAPPORTERING VAN DE MONSTERNEMINGEN

MCC, CDL en de LCE rapporteren na een monsternemingsweek hun monsternemingen onder vorm van het excelbestand aan het adres ccc@favv.be.

Ze maken daarbij voor elk monster de volgende gegevens over in een specifieke volgorde:

- het nummer van het monster
- de datum van monsterneming
- het beslagnummer
- het adres van het bedrijf
- de naam van de verantwoordelijke
- het adres van de verantwoordelijke.

Monsternummer - Numéro d'échantillon	Datum monsterneming - Date échantillonnage	Beslagnummer - Numéro de troupeau	Adres van het bedrijf - Adresse de l'exploitation	Naam van de verantwoordelijke - Nom du détenteur	Adres van de verantwoordelijke - Adresse du détenteur